

SAMORZĄDOWA KARTA PRAW RODZIN

Rodzina jest fundamentem ładu społecznego i podstawową wspólnotą społeczną, która stanowi optymalne środowisko rozwoju człowieka. Jest niezbędnym oparciem dla wszystkich swoich członków, szczególnie najmłodszych i najstarszych. Żadna zbiorowość nie jest w stanie realizować dobra wspólnego bez udziału rodzin. To od ich dobrego funkcjonowania zależy nasza przyszłość.

Samorząd terytorialny jest fundamentem państwa prawnego, którego obowiązkiem jest obrona wartości poświadczonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej – tożsamości małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny, rodziny, rodzicielstwa i macierzyństwa (art. 18), prawa do ochrony życia rodzinnego (art. 47), prawa rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem (art. 48 ust. 1) oraz prawa dziecka do ochrony przed demoralizacją (art. 72 ust. 1).

I. PRAWA RODZICÓW I DOBRO DZIECKA W SZKOLE ORAZ PRZEDSZKOLU

Konstytucyjna zasada pomocniczości „umacniająca uprawnienia obywateli i ich wspólnot” odniesiona do podstawowej wspólnoty obywateli i komórki społecznej, jaką jest rodzina, jest konkretyzowana w konstytucyjnym prawie rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem. Zadaniem instytucji oświaty jest wspomaganie wychowawczej roli rodziny w sposób, który nie koliduje z konstytucyjnymi prawami rodziców (art. 1 pkt 2 ustawy – Prawo oświatowe). Rolą oświaty nie jest zastępowanie wychowania rodzinnego.

Deklarujemy, że w szkołach prowadzonych przez nasz Samorząd będą przestrzegane ustawowe prawa rodziców, w tym w szczególności wymóg respektowania kompetencji rady rodziców do uchwalenia programu wychowawczo-profilaktycznego oraz do wyrażania zgody na podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi i wymóg każdorazowego uzyskania zgody rodzica na udział dziecka w zajęciach nieobowiązkowych. Ponadto wspierać będziemy dobrą praktykę jaką jest umożliwienie rodzicom aktywnego włączenia się w te procesy, w tym w aspekcie merytorycznym.

Zapewnienie rodzicom możliwości weryfikacji zewnętrznych organizacji oraz materiałów używanych podczas prowadzonych przez nie zajęć nieobowiązkowych powinno następować na dwóch poziomach: zarówno indywidualnie, jak i zbiorowo, poprzez radę rodziców. Dobrą praktyką, którą zobowiązujemy się realizować, jest udostępnienie informacji zawierającej nie tylko nazwę, ale też program zajęć oraz profil takiej organizacji każdemu rodzicowi, w sposób umożliwiający zapoznanie się z treścią tych dokumentów przed zapisaniem na zajęcia. Podobny mechanizm będziemy stosować wobec wszystkich innych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły lub placówki, które wykraczają poza podstawę programową lub dotyczą zagadnień objętych podstawą programową wychowania do życia w rodzinie, w tym realizowanych w ramach grantów ze środków publicznych.

Wspierać będziemy dobrą praktykę, jaką jest informowanie przez szkołę rodziców o przysługujących im uprawnieniach.

Deklarujemy, że jako Samorząd prowadzący szkołę, będziemy publicznie udostępnić informacje o współpracy szkół z organizacjami pozarządowymi, podając je w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej gminy. Informacja ta zawierać będzie co najmniej nazwę organizacji, na działalność których wydał zgodę dyrektor, oraz określić, jaki jest charakter jej aktywności. Dzięki takiemu rozwiązaniu rodzice będą dysponować wiedzą o funkcjonowaniu szkoły jeszcze przed podjęciem decyzji o powierzeniu jej zadań z zakresu wychowania dziecka.

II. PRAWA RODZIN W POLITYCE SPOŁECZNEJ GMINY

Deklarujemy, że Instrumenty polityki społecznej prowadzonej przez gminę będą tworzone z uwzględnieniem kontekstu praw rodziny, jej autonomii i tożsamości.

W programach współpracy z organizacjami społecznymi uwzględniać będziemy zasadę wzmocnienia rodziny i małżeństwa oraz wykluczać finansowanie projektów, które godzą w te wartości. W szczególności przeciwdziałać będziemy przeznaczaniu środków publicznych i mienia publicznego na projekty podważające konstytucyjną tożsamość małżeństwa jako związku kobiety i mężczyzny lub autonomię rodziny. Także regulaminy samorządowych konkursów dla organizacji społecznych będą uzupełnione o standardy wzmocniające rodzinę i małżeństwo oraz wykluczające przeznaczanie środków na działania podważające konstytucyjne fundamenty prawa rodzinnego lub godzące w prawa obywateli.

Deklarujemy, że programy profilaktyczne realizowane przez nasz Samorząd, które mają na celu przeciwdziałanie przemocy i pomoc jej ofiarom, przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii oraz realizację celów polityki zdrowotnej, będą uwzględniać zasadę poszanowania integralności rodziny, która może zostać uchylona tylko w sytuacjach wyjątkowych, jak zagrożenie życia lub zdrowia jej członków. Tylko w ten sposób uda się uniknąć patologicznych sytuacji, gdy dochodzi do nieproporcjonalnej ingerencji w życie rodzin, w tym nawet odbierania dzieci, która nie jest uzasadniona jakimikolwiek poważnymi przesłankami.

Ważnym elementem polityki społecznej prowadzonej przez gminę jest stworzenie rozwiązań umożliwiających rodzicom wybór pomiędzy różnymi formami opieki nad najmłodszymi dziećmi. Dlatego deklarujemy wprowadzenie mechanizmów, które umożliwią rodzicom najmłodszych dzieci wybór pomiędzy opieką domową, instytucjonalną opieką kolektywną i innymi formami opieki nad dzieckiem, pozwalając na realizację zróżnicowanych potrzeb, jakie mają różne grupy rodziców i dzieci. Rozwiązania takie wychodzą naprzeciw rodzicom, których dzieci nie mogą korzystać z opieki kolektywnej.

Mając świadomość, że rzeczywiste działanie organów samorządu terytorialnego jest uzależnione nie tylko od obowiązujących norm prawnych, ale także od przygotowania i wiedzy urzędników, duży nacisk kłaść będziemy na przeszkolenie nauczycieli oraz urzędników, w tym pracowników ośrodków pomocy społecznej, w zakresie autonomii i prawnej tożsamości rodziny, praw rodziców oraz dobra dziecka. Uczestnikom szkoleń przekazywana będzie rzetelna i wolna od ideologii wiedza o obowiązującym prawie oraz o skutecznych metodach przeciwdziałania zjawiskom niepożądanym, w tym przemocy, uzależnieniom i innym dysfunkcjom, które mogą występować w gospodarstwach domowych i w przestrzeni publicznej. Badania empiryczne jednoznacznie potwierdzają, że silne więzi rodzinne skutecznie chronią przed przemocą, dlatego działania na rzecz ich wzmacniania traktować chcemy priorytetowo.

III. PROMOCJA DOBRYCH PRAKTYK DOTYCZĄCYCH PRAW RODZIN W BIZNESIE

Jako Samorząd popierać i inspirować będziemy programy certyfikacji przedsiębiorców, którzy przyjęli rozwiązania sprzyjające rodzinie. Może to następować zarówno poprzez program certyfikujący rozwiązania adresowane do konsumentów, w tym zniżki dedykowane rodzinom czy udogodnienia dla rodzin z dziećmi (np. Samorządowa Karty

Dużej Rodziny), jak i program obejmujący dobre praktyki dotyczące sytuacji pracowników będących rodzicami.

IV. MONITOROWANIE I EGZEKWOWANIE PRAW RODZIN

Zdając sobie sprawę, że dla realizacji praw rodziny kluczowe jest stworzenie skutecznych mechanizmów pozwalających na ich egzekwowanie, aby prawidłowo realizować na poziomie samorządowym prawa rodzin, **deklarujemy powołanie Rzecznika Praw Rodziny oraz stworzenie samorządowego systemu zgłaszania naruszeń praw rodziny**. Rzecznik monitorować będzie przestrzeganie praw rodziny przez instytucje samorządowe, w tym szkoły, oraz interweniować w sytuacjach, gdy dochodzi do ich naruszenia. Rzecznik może prowadzić infolinię lub skrzynkę kontaktową umożliwiającą przesyłanie zgłoszeń.

V. TWORZENIE PRAWA PRZYJAZNEGO RODZINIE

Znaczenie praw rodzin nie ogranicza się do rozwiązań, które są ujęte w niniejszej Karcie. Na sytuację rodziny wpływają bezpośrednio także akty prawne, których głównym przedmiotem regulacji jest inna problematyka.

Dlatego **deklarujemy wprowadzenie procedur, dzięki którym przygotowanie każdego aktu prawa miejscowego poprzedzać będzie określenie, czy wpłynie on na sytuację rodzin oraz na zakres ich praw, w tym praw rodziców i praw dzieci – zgodnie z zasadą *family mainstreaming***. Jeśli będzie miało to miejsce, dokonana zostanie wszechstronna ocena skutków regulacji w tym zakresie. Przeciwdziałać będziemy w szczególności ograniczeniu przez akt prawa miejscowego, konstytucyjnych i ustawowych praw rodzin i ich członków.